

Шьолъыр бюджетхэм ялофыгъохэм атегушылагъэх

Шьолъыр бюджетхэр зэрэзэдиштэхэрэм фэгъэхьыгъэ селектор зэхэсыгъоу тыгъуасэ шылагъэр зерищагъ Урысые Федерацием и Премьер-министрэу Дмитрий Медведевым. Ащ илофшлэн хэлэжыагъ Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан.

Дмитрий Медведевым пэублэ псалъэ кышшызэ 2013-рэ илъэсым шьолъырхэм язэхэу-бытэгъэ бюджетхэр сомэ триллиони 8-м зэрэ-клэхагъэр, ащ даклоу сомэ триллиони 8,8-рэ лъэныкыо зэфэшъхьафхэм зэрапэуагъэхьагъэр кылуагъ. 2012-рэ илъэсым егъэпшагъэмэ, регионхэм ябюджетхэм яимыкыуныгъэ фэдитүклэ, къэралыгъо ыкӀи муниципальнэ чыфэхэр процент 25-клэ нахьыбэ хъугъэх, субъект зырызхэм а пчъагъэр процент 80-м къащехъугъ. Ащ фэдэ зэфэхьысыжыхэм лъэпсэ зэфэшъхьафхэр ялэх, федеральнэ гупчэм кытӀупшырэ ахъщэ лэпы-лэгъум бэ епхыгъэр. Джащ фэдэу ахъщэу къалэклахьэрэр шуагъэ кытэу зэрамыгъэ-федэрэм, экономикэм инвестициеу халхьэрэм уигъэрэзэнэу зэрэшымытым къахэкӀыклэ шьолъырыбэм, якъэгъэлъэгъонхэр дэгъум пэ-чыжъэх. Коммерцием епхыгъэ чыфэхэр (кредитхэр) апшыныжыныхэмклэ регионхэм лэпылэгъу афэхъугъэным пачэ къэралыгъо банкхэу чыфэхэмклэ процент нахь макӀэ зыпылхэм яамалхэр гъэфедэгъэнхэ зэрэфаер, ащклэ банк шъхьалэхэм зэзэгъыныгъэ зэрадашыгъэр УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэ кылуагъ. Бюджетхэм япхыгъэ гумэкӀыгъоу къэуцухэрэр псынклэу дэгъэзыжыгъэнхэ, УФ-м и Президент унашъоу ышлыгъэхэр гъэцэкӀэгъэнхэ зэрэфаер Д. Медведевым кӀэхым кыщилюагъ. Ащклэ федеральнэ министерствэхэм, регионхэм пшъэрӀыль гъэнэфагъэхэр къафишыгъэх.

УФ-м финансыхэмклэ иминистрэу Антон Силуановым кызырӀуагъэмклэ, 2014-рэ илъэсым имэзи 4 изэфэхьысыжыхэм кызырагъэлъэгъуагъэмклэ, регионхэм фэдэу къалэклэхагъэр проценти 6-клэ нахьыбэ хъугъэ, бюджет лӀофылӀэхэм ялэжыапклэ пэлуагъэхьэрэ ахъщэм процент 16 хэхъуагъ. Хьакъулахьхэм яугъоинклэ шыкӀагъэхэр зэрэ-щылӀэхэр, а лъэныкыом нахь уналэ тебгъэтын зэрэфаер зэхэсыгъом хэлэжыэхэрэм къарилуагъ. Джащ фэдэу чыфэшхо зытелъ регион 37-мэ лӀоф адэшлӀэгъэн фаеу кыгъэнэфагъ. Министрэр нэмыкӀ лъэныкыохэм кыащыуцугъ, бюджетхэм ягъэпсынклэ гухэлъэу щылӀэхэр, ежъ ышхьэ-клэ ащ еплъыкӀэу фырилӀэр кыырилотыкӀыгъэх.

Непэрэ мафэм ехъулӀэу Адыгеим изэхэу-бытэгъэ бюджет сомэ миллиард 14,4-м ехъу, зыщыкӀэхэрэр сомэ миллион 484-рэ. 2013-рэ илъэсым хьакъулахь ыкӀи мыхьакъулахь къэкӀуапӀэхэр проценти 114,1-м клэхагъ. Чыгу ыкӀи мылӀку зэфышытыкӀэхэм, гъогу хьыз-мэтым, нэмыкӀ лъэныкыохэм яхэбзэлэхьхэм къакӀэкӀорэ фэдэр нахьыбэ шыгъэным пачэ мы уахътэм республикэм лӀофтхьэбзэ гъэнэ-фагъэхэр щагъэцӀагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Тхылъым щыщ Іахь АР-м и Лышъхьэ фэгъэхьыгъ

«Урысыем ицӀыф цӀэрылӀохэр» зыфилорэ эн-циклопедиеу кыдагъэкӀыгъэм изы шъхьэ фэгъэхьыгъ Мыекъопэ къэралыгъо тех-нологическэ университетым иапэрэ ректорэу, социологие шӀэныгъэхэмклэ докто-рэу, профессорэу Тхьаклушынэ Аслъан.

Тхылъэу «Я XXI-рэ лӀэшлӀэгъум ипэщэ, иректор ыкӀи ишӀэныгъэ-лэжъ цӀэрылӀо 1000» зыцӀэ 2014-рэ илъэсым къалэу Санкт-Петербург кыщыхаутыгъ.

— Энциклопедиеу кыдэкӀы-гъэр зыфэгъэхьыгъэ пащэхэр, ректорхэр, шӀэныгъэлэжъхэр цыфхэм дэгъоу зэльашӀэх, ахэм шъхьэкӀэфэныгъэ афашы. Ахэр ары экономикэр, шӀэныгъэр, гъэ-сэныгъэр ыкӀи культурэр ыпӀэкӀэ лъызыгъэкӀуатэхэрэр, ащ даклоу пшъэдэкӀыжышхуи ахьы, щысэ атепхын фае. Тиухьтэ ахэр илӀыхъужых, — ело редакци-оннэ советым ипашӀэу, УФ-м и Къэралыгъо Думэ гъэсэныгъэмклэ и Комитет итхьаматэ игуадзэу Виктор Шудеговым.

ЫпшъэкӀэ зигугъу къэтшыгъэ тхылъымрэ ащ игъусэ шӀэжъ медалымрэ АР-м и Лышъхьэ ритыжыгъэх Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ универ-ситетым иректорэу Къуижъ Са-идэ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

ЛЫШЪХЬЭМ ИОФШІЭГЪУ ЗІУКІЭГЪУХЭР

Язэпхыныгъэ джыри агъэпытэщт

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан Венскэ университетым ипрофессо-рэу, естественнэ шӀэныгъэхэмклэ докторэу, инженернэ биологиерэ ландшафтымерклэ институтым ипашӀэу (Австрия) Флорин Флори-нет тыгъуасэ ригъэблэгъагъ. Ащ хэлэжыагъэх

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ уни-верситетым иректорэу Къуижъ Саидэ, мы ап-шъэрэ еджапӀэм ифакультетхэм ядеканхэу Юрий Сухорукихрэ Пэфыф Фатимэрэ, ІэкӀыб къэралыгъуабзэхэм якафедрэ идоцентэу Еле-на Базалинар.

(ИкӀэху я 2-рэ н. ит).

Урыс-Кавказ заор зауhyгъэр илъэси 150-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ шӀэжъ зэхыхь

Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпӀэ парк кыщыдаубли, къалэм иурам шъхьалэу Краснооктяб-рьскэм зэхыхьэм хэлэжыагъэхэр тыгъуасэ кырыкӀуагъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан, хабзэм икӀулы-кӀушӀэхэр, общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» хэтхэр, культурэм илофышӀэхэр, шӀэныгъэлэжъхэр, дин-лэжъхэр, ІэкӀыб хэгъэгумэ, тирай-онхэм къарыкӀыгъэ тилӀэпкӀэгъухэр шӀэжъ зӀукӀэм хэлэжыагъэх.

Кавказ заор зауhyгъэр илъэси 150-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ шӀэжъ зэхыхьэр Адыгэ Республикэм и Къэ-ралыгъо филармоние шыльагъэкӀотагъ.

Зэхыхьэр зэрэкӀуагъэр тигъэзет кыыхэтыуытщт.

ЕМТІЫЛЬ Нурбий.

Сурэтым итыр: зэхыхьэм хэлэжыа-хэрэр Мыекъуапэ иурам шъхьалэ кыырэклӀох.

ЛЫШЪХЪЭМ ИОФШІЭГЪУ ЗЭІУКІЭГЪУХЪР

Язэпхыныгъэ джыри агъэпытэшт

(ИкӀаух).

Адыгеим зыщыщӀэшт ма-
фэхэм Австрием кыкӀыгъэ про-
фессорыр экологическэ ыкӀи
технологическэ факультетхэм
ащеджэрэ студентхэм инженер-
нэ биологием фэгъэхьыгъэ лек-
циехэм къафяджэшт. Псы нэп-
къхэр гъэпытэгъэнхэмкӀэ, лан-
дшафтхэр зэтэгъэуцожьыгъэн-
хэмкӀэ ежъ лӀф зыщыщӀэрэ уни-
верситетым лӀфшӀлӀкӀэ амалэу
ӀэкӀлӀпыр, шыкӀлӀу ыгъэфедэхъ-
рэр ныбжьыкӀэхэм къафило-
тэштхы.

— Экономикэм хэхьоныгъэ-

хэр ышӀынхэмкӀэ шӀэныгъэлэжъ-
хэм ялофшӀагъэхэм, ягупшысѐ-
хэм мэхъанэшхо сыдигъуи яӀ.
Ащ кыыхэкӀыкӀэ ахэм лӀф адѐ-
тэшӀэ, гухэлъэу, проектэу ялѐ-
хэм защӀтэгъэгъуазѐ, ахэр цы-
лӀэныгъэм щыпхырыщыгъэнхэм
тыналѐ тетэгъэты. Ащ фѐдѐ
шыкӀлӀр илъэс пчӀагъэ хъугъэу
зэрэдгъэфедэрэми тегъаразѐ,
— кыӀуагъ ТхьакӀушынѐ Ас-
лъан.

Флорин Флоринет Адыгеим
апэрэп кызэрэкӀорэр. 2004-рэ
илъэсым ТхьакӀушынѐ Аслъан
Мыекъопѐ къралыгъо техно-

логическэ университетым ирек-
торэу зыщӀэтым, зӀукӀлӀгъу зѐ-
дырӀагъ. Ащ кыкӀлӀлӀыкӀлоу
Венскэ университетым, Гер-
манием яшӀэныгъэлэжъхэм лӀф
зѐрадашӀэшт лъэныкъохэр агъѐ-
нѐфэгъагъэх.

— Инженернѐ биологием на-
укэу зыпштӀкӀэ, Урысыем ащ
лъапсѐ зыщидзыгъэу альытерэр
Мыекъуап ары. Тикъэралыгъо
ис шӀэныгъэлэжъхэм ащ ды-
рагъаштѐ. ТхьакӀушынѐ Аслъан
япащѐу Мыекъопѐ къралыгъо
технологическэ университетым
ишӀэныгъэлэжъхэм мы лъэны-

къом фэгъэхьыгъэ тхыль пчӀагъэ
къыдагъэкӀыгъ, непѐ ахэр бѐмѐ
ялѐубытылӀэу щытых, — кыӀуагъ
Юрий Сухоруких.

Чъыгхатэхэм ягъэтысын ыкӀи
зекӀоным хэхьоныгъэхэр ышӀын-
хэм афӀлорышӀэшт проектхэм
Адыгеир чанѐу зѐрахѐлажъѐ-
рэр АР-м и Лышъхъѐ кыӀуагъ.
Ащ кыдыхѐлътӀагъэу респуб-
ликѐмрѐ Италием ипровинциѐу
Кыблѐ Тирольрѐ зѐзэгъыны-
гъэу зѐдашыгъэм илофыгъуи
зӀукӀлӀгъум хѐлѐжъагъэхэр
тегушылагъэх. Кызѐрэнѐфа-
гъэмкӀэ, ежъ Флорин Флори-
нет мы шӀолъырым илъѐс
пчӀагъэрѐ лӀф щышӀагъ.

Ландшафтнѐ дизайным еп-
хыгъэу Альпхэм чъыгхэр зѐрѐ-
щагъэтысхъэрѐ, псыхъохэм

янѐпкъхэр зѐрѐзѐтырагъѐуцѐ-
жъхэрѐр къѐзыгъѐлътѐгъорѐ сѐ-
рѐтхэр профессорым АР-м и
Лышъхъѐ нѐрылътѐгъу фи-
шыгъэх. Мыщ фѐдѐ опытыр,
ежъхэм ягукъэкӀхэр Мыекъѐ-
пѐ къралыгъо технологическэ
университетым иѐкологическэ
факультет икӀлѐзѐгъаджѐхэм
ыкӀи истудентхэм кыызфагъѐ-
фѐдѐзѐ тикъѐлѐ шъхъалѐ итеп-
лѐ нахъ дахѐ ашыным лӀф
дашӀнѐу АР-м и Лышъхъѐ
закъыфигъѐзагъ.

— Мы лъэныкъомкӀэ шӀуагъѐ
кытѐу лӀф пшӀн зѐрӀлътѐкӀы-
щтыр къѐзыгъѐлътѐгъон фаехэр
шӀэныгъэлэжъхэмрѐ студентхэм-
рѐ арых, — кыӀуагъ ТхьакӀу-
шынѐ Аслъан кӀаухым.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ЛЪЭПКЪ МУЗЕИМРѐ КЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭМРѐ

ШӀэныгъэ лъапсѐ яӀ

*Тиреспубликѐ и Лъѐпкъ музей тыгъуасѐ кыщызѐ-
луахыгъѐ къѐгъѐлътѐгъоныр Урыс-Кавказ заом адыгѐ-
мѐ кӀынѐу къафихыгъѐм, заом ыуж лъѐпкъыр итѐ-
къухъагъѐу дунаим зѐрѐщыпсѐурѐм афэгъэхьыгъ.*

Лъѐпкъ музейм идиректор
игуаджѐу Шѐуджѐн Налмѐс,
музейм илофышӀлӀхѐу Къудѐе
Марыетрѐ МѐфѐшӀукъѐ Щан-
гулрѐ къѐгъѐлътѐгъоным игъѐпсын
лӀф дашӀагъ. Тыгъужьыкъѐ
Кызѐбѐч, Занѐкъѐ Сѐфѐрбый,
нѐмыкӀлӀхѐу лъѐпкъым илӀы-
хъужъхэм яхъылӀгъѐ къѐбар-
хэр, заом лашѐу щагъѐфѐдѐ-

щтыгъэхэм, адыгѐ шъуашѐм,
дѐзѐм хѐтыгъэхэм, фѐшъхъаф-
хэм афэгъэхьыгъѐ сѐрѐтхэр та-
рихъым кыыхахыгъэх.

Адыгѐ Республикѐм лъѐпкъ
лӀфхэмкӀэ, ӀӀкӀыб къѐралхэм
ащыпсѐурѐ тильѐпкъѐгъухэм
адырӀѐ зѐпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи
къѐбар жъугъэм иамалхэмкӀэ
и Комитет итхъаматѐу Шъхъѐ-

лѐхъѐ Аскѐр, Адыгеим итеат-
рѐхэм ялофышӀлӀхэм я Союз
итхъаматѐу Зыхъѐ Заурбый,
Адыгѐ Хасѐм итхъаматѐу Бѐгъу-
шъѐ Адам, кӀлѐлѐджакӀохэр,
ӀӀкӀыб хѐгъѐгъумѐ къарыкӀыгъѐ
тильѐпкъѐгъухэр къѐгъѐлътѐгъо-
ным еплъыгъэх. Музейм илофы-
шӀлӀхѐу Тѐу Аслъан, Къудѐе
Марыет, ХъокӀѐ Алыи, Мѐфѐ-
шӀукъѐ Щангулѐ тарихъым ехъы-
лӀгъѐ къѐгъѐлътѐгъоным цыф-
хэр щагъѐгъѐзагъэх.

ЗѐхѐщакӀомѐ тафѐраз. ШӀѐ-
ныгъѐ лъапсѐ ялѐу къѐбархэр
къалотѐгъэх, сѐрѐтхэм акӀлѐта-
гъэхэм уяджѐзѐ, хъугъѐ-шӀагъѐ-
хэм нахъ куѐу уягупшысѐ.

САХЫДѐКЪѐ Нурбый.

Сурѐтыр музейм кыщытырахыгъ.

ӀѐпылӀгъу афѐхъунхэм фѐхъазырых

**КӀлѐлътѐкӀыкӀухэр пстѐуми нахъ
апѐблѐгъѐ ны-тыхэм агуры-
мылохѐу, яджѐмакъѐ зѐхамыхы
фѐдѐу уахътѐ къякӀлоу кыыхэкӀы.
Ащ фѐдѐ такыккъхэм, зѐусѐшт-
хэмрѐ хѐкӀыплѐу къагъотыщтым-
рѐ сабыйхэм зѐрамышӀлѐрѐм
кыыхэкӀлѐу, агу мѐкӀоды.**

КӀлѐлътѐкӀыкӀух е Ӏѐтахъох, 152-р ны-тыхѐу агъѐ-
унѐфыгъ.

Анахъ гумѐкӀыгъѐ шъхъалѐу нахъыбѐр кыз-
фытеуагъѐр (нѐбгырѐ 207-рѐ) ныбжьыкӀлӀр илӀгъу-
мѐ зѐрямыкӀурѐр, зѐрагурымылорѐр ары. Ны-
тыхэмрѐ ясабыйрѐ зѐгурымылѐныгъѐу азыфагу
къитаджѐрѐр зѐшлохыгъуѐе хъугъѐу, ӀѐпылӀгъу
фаехѐу нѐбгыри 180-рѐ къяолӀагъ. ЯлӀгъухэр
жъалымѐу кызѐрадѐзекӀохэрѐр афѐмышѐчы-
жъѐу, «цыхъѐшӀлӀгъу телефоным» илӀѐпылӀгъу
зѐрагъѐгъоты ашӀоигъѐу ныбжьыкӀи 130-м ехъу
кыитеуагъ.

Сыд фѐдѐрѐ лӀфи хѐкӀыплѐ иӀ. Ащ узѐде-
гупшысѐу, узѐдѐлѐжъѐ зызѐшӀолхыкӀлѐ, угукӀлѐ
нахъ лъѐшы охъу, нѐмыкӀ чыплѐ кӀынѐу уапѐ
къыкӀыхэрѐм уапхырыкӀыныр кыплѐпсынкӀлѐ.

ГЪОНѐЖЪЫКЪѐ Сѐтѐнай.

КӀлѐлътѐкӀыкӀум изакъѐу зѐшлуимыхышъун гумѐ-
кӀыгъѐ илѐмѐ, ӀѐпылӀгъу, упчӀѐжъѐгъу кыфѐхъу-
щтых «цыхъѐшӀлӀгъу телефонымкӀлѐ». Ащ Уры-
сыем щыпсѐухэрѐр зѐкӀлѐ теонхѐ алъѐкӀышт.
Мыщ лӀф щызышӀлӀхэрѐр зисѐнѐхъѐт хѐшӀыкӀ
ин фызиӀѐ психологхэр ары. Ахэм агъѐцѐкӀлѐрѐ
лӀфшӀѐным мэхъанэшхо зѐрилѐр къагурѐло ыкӀи
къяолӀлѐрѐ цыфхэм шъыпкъагъѐ хѐлътѐу адѐ-
лажъѐх.

8-800-2000-122 — мы номерым Урысыем
исхэр зѐкӀлѐ теонхѐ алъѐкӀышт. Чыплѐ кӀын
ифѐгъѐ цыфхэм чѐщи мафи ӀѐпылӀгъу щагъѐ-
тышъушт. Мы телефоным утеоным пкӀлѐ хѐлътѐп.
Сыд фѐдѐ гумѐкӀыгъѐ илѐу КӀлѐлътѐкӀыкӀур «цыхъѐ-
шӀлӀгъу телефоным» теуагъѐми, ащ кыӀотѐгъѐ
къѐбарыр ӀѐпылӀгъу кыфѐхъушт цыфым нѐмыкӀ
зѐримышӀлѐщтым ицыхъѐ телъы хъушт. Ахэм
зѐхахыгъѐр зымы ралѐтѐжъырѐп ыкӀи рыгуцы-
лѐжъхэрѐп. КӀлѐлътѐкӀыкӀухэмкӀлѐ ащ мэхъанэшхо
иӀ, сыда плѐмѐ игумѐкӀыгъѐ иныбджѐгъумѐ ашӀѐ-
мѐ, кызѐрѐфыщытхэр зѐхъокӀыным тѐщыны-
хъѐ.

«ЦыхъѐшӀлӀгъу телефоным» пшѐэрылътѐу илѐхэр
унагъом зѐгурымылѐныгъѐ кыихъагъѐмѐ, дѐгъѐ-
зыжъыгъѐныр, КӀлѐлътѐкӀыкӀум мыхъун горѐхэр
ышӀагъѐхэмѐ, хѐбзѐгъѐуцугъѐр ыукъуагъѐмѐ,
изекӀуакӀлѐ зѐрѐмытѐрѐзыр гурыгъѐлогъѐныр, гъѐгу
зѐнкӀлѐм тѐщѐгъѐныр, ежъ-ежъырѐу хъадѐгъур
кызыфихыжъыным щыухъумѐгъѐныр арых.

2011-рѐ илъѐсым гъѐтхѐпѐм и 9-м кыщѐгъѐ-
жъагъѐу КӀлѐлътѐкӀыкӀухэм апаѐ «цыхъѐшӀлӀгъу
телефоныр» Адыгеим кыщызѐлуахыгъѐу лӀф
ешӀлѐ. 2013-рѐ илъѐсым ӀѐпылӀгъу фѐѐ нѐбгы-
рѐ 813-рѐ ащ кыитеуагъ. Ахэм ащыщѐу 596-р

КӀлѐлътѐкӀыкӀум ищыӀѐныгъѐ пстѐуми анахъ шъхъал

*Гъѐгум щызекӀохэрѐм зѐкӀлѐми тащыщ. Зыхѐр —
лѐзсрыкӀох, адрѐхэр — водителых. Ежъыри, къѐзы-
уцухъѐхэрѐми ящынѐгъѐнчъагъѐ цыфым изекӀуакӀлѐ
епхыгъ. Ныбжьым емылъытыгъѐу, гъѐгурыкӀоным
ишапхъѐхэр зѐкӀлѐмѐ ашӀѐн фаѐ.*

2014-рѐ илъѐсым мѐзипплѐу
пыкӀыгъѐм кыкӀлоцӀ КӀлѐлътѐкӀыкӀу-
хэр зыхѐфѐгъѐ гъѐгу хъугъѐ-
шӀлӀгъи 8 Адыгеим щагъѐунѐфыгъ.
Ахэм зы сабыи ахѐкӀодагъ,
7-мѐ шъѐбж зѐфѐшъхъафхэр
атѐщагъѐхѐ хъугъѐ. Статисти-
кѐм кызѐзригъѐлътѐагъѐрѐмкӀлѐ, гъѐ-
мѐфѐ зыгъѐпсѐфыгъѐм ахэм
афѐдѐ хъугъѐ-шӀагъѐу гъѐгум ща-
гъѐунѐфырѐр нахъыбѐ мѐхъу.

КӀлѐлътѐкӀыкӀухэм илъѐс ѐджѐ-
гъур зыщаухырѐм, зѐхѐубыта-
гъѐу зыгъѐпсѐфыгъѐ чыплѐхэм
зыщащѐхэрѐ уахътѐм щынѐгъѐн-
чѐу ахэр зекӀонхэм паѐ пѐшлѐ-
рыгъѐшӀ лӀфтхъабзѐу «Внима-
ние — дети!» зыфилорѐр жъѐ-
ныгъуакӀлѐм и 16-м кыщѐгъѐ-
жъагъѐу мѐкъѐугъум и 16-м нѐс
Адыгеим игъѐгухэм ащыкӀлошт.

Лъытѐныгъѐ зыфѐтшӀырѐ ны-
тыхэр! Сабыир шъуигъусѐу
унѐм шъукӀыкӀы зыхъукӀлѐ шъугу
къѐжъугъѐкӀыжъ шъузѐрѐкӀлѐ-
лѐѐгъаджѐр. Мафѐ къѐс гъѐгу-
рыкӀоным ишапхъѐхэр зѐрѐ-
жъугъашӀлӀхэрѐр. Зыщышъуы-
гъѐгъупш КӀлѐлътѐкӀыкӀум янѐ-ятѐ-
хэр зѐрѐзекӀохэрѐм гъунѐ зѐ-
ралъыфырѐр, ауштѐу ежъыри
зѐрѐзекӀорѐр.

Шъугу рѐнѐу къѐжъугъѐкӀыжъ:
сабыим ищыӀѐныгъѐ пстѐуми
анахъ шъхъал!

**ГъѐгурыкӀоныр
щынѐгъѐнчѐзынымкӀлѐ инс-
пекцием игъѐгу-патруль
къулыкъу ибатальон
шъхъаф иинспекторѐу, по-
лицием икапитанѐу
Ю. МАНЖУРИНА.**

Мѐкъѐгъѐлу

Мѐкъѐугъум и 1-мрѐ Ӏѐныгъѐм и 1-мрѐ шъѐн пытѐхэр
Адыгеим щащѐнхѐ фимытхѐу унашъѐ ашӀыгъ.

Адыгѐ Республикѐм изаконѐу этил спиртым, шъѐн пы-
тѐхэм ыкӀи спирт зыхѐт нѐмыкӀ шъѐнхэм якъыдѐгъѐкӀынрѐ
ялугъѐкӀынрѐ япхыгъѐ лӀфыгъѐ заулѐхэр зѐрѐзѐшӀуахыштхэм
ыкӀи шъѐн пытѐхэм нахъ макӀлѐу яшъѐнхэмкӀлѐ лӀфтхъабзѐу
зѐрахъаштхэм яхъылӀагъѐм зѐхъокӀыныгъѐхэр зыфашӀыхѐ
нѐуж мы унашъѐм 2014-рѐ илъѐсым жъѐныгъуакӀлѐм и 10-м
кыщѐгъѐжъагъѐу кӀуачӀлѐ илѐ хъугъѐ.

Законым фашӀыгъѐ зѐхъокӀыныгъѐхэм атѐтѐу, **КӀлѐлътѐкӀыкӀу-
хэм якъѐухъумѐн и Мафѐ (мѐкъѐугъум и 1-м), шӀэныгъѐм
и Мафѐ (Ӏѐныгъѐм и 1-м) Адыгѐ Республикѐм шъѐн
пытѐхэр щащѐхѐ хъуштѐп.**

Мы унашъѐр алъыӀѐсырѐп общѐственнѐ гъѐшхѐным фѐ-
гъѐзѐгъѐ предприятиѐхѐу шъѐн пытѐхэр зырызѐу зыщѐ-
хэрѐм.

Тигъззет къызэритыгъагъэу, асфальт зытель гъоугъэм языхэткIэ Адыгеир шьолъыритф анахь дэгъухэм ясатырхэм ахэхъагъ. Тиреспубликэ нэмыкIэу, аналитическэ агентствэу «Интеррейтинг» зыфиорэм изкспертхэм Белгородскэ, Москoвскэ хэкухэри, Республикэу Темыр Осетиер-Аланиери мы лъэ-ныкъомкIэ дэгъоу зилоф зэпыфэхэрэм ахалъытагъэх.

(Тикорр.).

A black and white photograph showing a complex multi-level highway interchange. The structure is supported by numerous concrete pillars. Overhead power lines and cables are visible above the upper levels of the bridge. In the foreground, there is a concrete barrier with a metal railing. The background shows some trees and a distant building under a cloudy sky.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Хъарыет анахь кӀэлэплӀу дэгъу

Анахь кӀэлэплӀу дэгъур кы- хъыгъэным фэгъэхьыгъэ зэ- нэкъокъу бэмышӀэу АдыгэкӀалэ щырекӀокыгъ. Ащ хэлэжъагъэх кӀалэм икӀэлэцӀыкӀу ыгъыплӀ- тфымэ ялыкӀохэр — «Дюй- мовочка» зыфилорэм илофшӀэу Фатима Кудрявцевар, «Васи- лекым» илыкӀоу ПэнэшӀу Хъа- рыет, «Жьогъожьыем» кы- кыгъэу Бэрэтэрэ Симэ, «Че- бурашкэм» музыкэр щызыгъэ- хьырэ Дыхъу Эммэ, кӀэлэцӀыкӀу ыгъыплӀэу «Пшысэ» зыцӀэм кыгъэкӀуагъэу Тхьагъэпсэу Сюзаннэ.

ЦӀыф бэдэдэ кыизкӀуалэ- щтыгъэ зэнэкъокъур мэфитӀо рекӀокыгъ. А уахътэм нэгырэ пӀпчӀ илофшӀэнхэр зэрэзехи- цэрэр кыгъэлъэгъуагъ. МэфӀкӀ зэхыхъэм фэдэу рекӀокыгъэ зэнэкъокъум изэфэшӀыжын

кӀэлэ администрацием изал щырекӀокыгъ. Ащ хэлэжъагъэх АдыгэкӀалэ имэрэу Хъатэгъу Налбыйрэ кӀалэм гъэсэн- гъэмкӀэ игъэлорышӀаплӀэ ипашӀэу ТхьалӀ Махьмудэрэ.

Лъэныкъо зэфэшӀыафхэмкӀэ зэнэкъокъум пӀрытныгъэ щызы- убытыгъэ кӀэлэплӀухэм ацӀэ кы- радомэ, сценэм дашаехъэзэ агъэ- шуагъэх, алытагъэх, шухьаф- тынхэр, кӀэгъагъэхэр аратыгъэх. «Мои ступеньки мастерства» зыфилорэ лъэныкъомкӀэ жю- рим текӀоныгъэр зыфигъэшъо- шагъэр Дыхъу Эмм, «Педаго- гическая находка» зыфаусыгъэ лъэныкъомкӀэ алэрэ чыплӀэр зыубытыгъэр ПэнэшӀу Хъарыет. «Творческая мозаика» зыфи- лорэмкӀэ атекӀуагъэр Фатима Кудрявцевар ары. «Воспита- ние любовью» ыкӀи «Вдохно-

вение и педагогический ар- тистизм» зыфилорэ лъэныкъо- хэмкӀэ жюрим анахь дэгъоу ылытагъэхэр Бэрэтэрэ Симэрэ Тхьагъэпсэу Сюзаннэрэ.

Адэ хэтэ «АдыгэкӀалэ ианыхь кӀэлэплӀу дэгъу» зыфилорэ щытхьуцӀэр жюрим зыфигъэшъо- шагъэр? Ащ иджуап кьеты-

жыгъэным чэзыур зынэсым, кӀалэм имэрэу Хъатэгъу Нал- бый ТхьалӀ Махьмудэ игъусэу сценэм кыдэкӀолягъэх. КӀэлэ тхьаматэм конвертыр зэтырехы, «Воспитатель года-2014» зы- филорэ щытхьуцӀэр жюрим зы- фигъэшъошагъэм ыцӀэ кыреӀо — ар кӀалэм иятӀонэрэ кӀэлэ-

цӀыкӀу ыгъыплӀэ икӀэлэплӀоу ПэнэшӀу Хъарыет. ТекӀоныгъэр кыдзыхыгъэм фэгъушӀуагъэх, шухьафтынхэр ратыгъэх.

Сурэтым итхэр: **зэнэкъокъум хэлэжъагъэ кӀэлэплӀухэр (сэ- мэгумкӀэ ятӀонэрэу щытыр ПэнэшӀу Хъарыет).**

Пщыщэ Ӏушъо ӀофшӀэнхэр щыжъотых

Теуцожь районмкӀэ къуаджэу Гъобэкъуае бэмышӀэу тыкӀогъагъ. Тызфэягъэр ащ ифермерхэу илэс кӀэс лэжыгъэшхо кӀэ- зыхыжъхэрэм гъэтхасэхэм яхэлъхьан зы- нагъэсыгъэр, ябжыхьасэхэм язытет зэд- гъэлъэгъунэу арыгъэ. Апэ Шхьэлэхъо Мэ- динэ игъэтӀылыпӀэшхоу зипчӀэхэр Ӏуубгъукыгъэм тычӀэхьагъ, хьамэм тетхэми залудгъэклагъ, такӀэупчӀагъ фермерхэу Уджыхъухэу Бориси, Кемали. Къыталуагъ зэкӀэри губгъом зэритхэр, тыгъэгъазэм иеутын зерагъэпсынӀлэрэр.

Гъобэкъуае удӀкӀэу къути- рэу Чабановым Ӏорэ гъогум узытехьӀкӀэ, ащ ыбгъуитӀукӀэ псыхъоу Пщыщэ Ӏулъэшъогъэ чыгъухэр ары гъобэкъое фер- мерхэм лэжыгъэшхо кыиз- рахыжырэр. Джырэ фэдэ уахъ- тэм мы къогъум укӀохьанкӀэ тхьагъо — нэрылӀэгъу къып- фэхъу механизаторхэм ялоф- шӀагъэ.

Гъогу бгъуитӀумкӀи Ӏулъ коц шхьэлъэгъэхэ хьасэхэу ты- зэбгъукӀохэрэм ядэхагъэ ду- наир къегъэкӀэраклӀэ, къегъэ- баи, гур къегъэчфы. Коц хьа- сэхэр фермер зэфэшӀыафхэм яеми, къахӀпхыщтыр умышӀэу зэфӀдэх, къабзэх, щымыщ ахэтӀп, чыгъэшӀухэмкӀэ зэ- рашӀулагъэхэр кыхӀэхэу шӀу- цӀэрымэр атырхэу щытых.

Тыгу къэкӀыжыгъ гъэрекӀо,

тыгъэгъазэр кӀэгъагъэ кызы- хьурэ лъэхьаным, мы къогъум тызыкӀуахъэм «кӀэгъэгъэ мӀлум» тызэрэхэтыгъэр. Ып- шӀэкӀэ кыизэрэщытӀуагъэу, тыгъэгъэзэ хьасэхэр къабзэ- хэу, зэщизхэу, зэфӀдэхэу, анахь дэгъур къахӀэхыгъуаеу щытыгъэх. Лэжыгъэ дэгъуи къахыжыгъагъ. Гектар пӀпчӀ тыгъэгъазэм центнер 25 — 30-м нэсэу фермерхэм кы- рахыжыгъ. Арышъ, щӀч хэлъӀп мыгъи ахэм фышхьэ лэжы- гъэхэри, натрыфри, тыгъэгъа- зэри зерагъэбгъоцтым, Пщыщэ къогъу гъэбжъулъэ зэрашӀы- щтым. Ар нэрылӀэгъу къыт- фэхъу фермерхэм тызалӀкӀэм, ялофшӀэнхэр зэрэзэхашӀэрэр зызэтэгъашӀэм.

Къутирэу Маслянкэр зыдэ- щысыгъэм тыблӀэкӀыгъэу, тисэ-

мэгубгъукӀэ еутӀкӀо агрегатыр кыизэрэщекӀокырэр, адыкӀэ чылапхьэри, чыгъэшӀухэри зэрылӀхэ тележкӀэри, автома- шинэу «Нивэри» зэрэхэтхэр тӀэгъугъэти, дгъази такӀэ- рыхьагъ.

— ЗэшипӀӀ тэху, — еӀо нӀлуасэ зызыфэтшыгъэ кӀэлэ къуапцӀэу Айдэмыр. — Борис, Ахьмэд, Тимур, сэры. Тифермер хьызмэтшӀаплӀэ ыцӀэр «Батыр». Сэ Мыекъуапэ сыкыкӀызэ саделӀэ.

Ар кызытелом, анахь фер- мер хьызмэтшӀаплӀэ бӀлахьэу районым итхэм зэрашӀыри, коцым гектар тельтыгъу цент- нер 60-м нэсэу кырахыжъэу, тэри ахэр гъэзетым кыдгъа- хьэхэу кыизэрэхэкӀыгъэри кӀэс- шӀэжыгъ, фермер хьызмэт- шӀаплӀэм ипашӀэу Уджыхъу Борис ар зеришри кыдгъурыуагъ.

— ЖьокӀупӀэ гектар 600 фэ- диз тэгъэлажъэ, — тиупчӀэхэм яджэуапхэр кыыритыжыгъэзэ кыитфелуатэ Айдэмыр. — Гек- тар 130-р район фондм щыщ. Адырэр къоджэдэхэм ячӀыгу Ӏахьхэу тэгъэлажъэ. Бжыхьэ- сэ гектар 270-рэ тӀӀ. Гъат- хэм тӀогъогогъо аммиачнэ се- литрэ килограмми 150-рэ зы- рыз гектар пӀпчӀэ ӀэкӀдгъэ- хьагъ. Ащ ыуж щӀаут зы- хэлъ уцхэр атетыутхагъ, уцыжъ- хэр ахэдгъэкӀодыкӀыгъ. Хьа- сэхэр къабзэх, дахэх, ори зы- фӀдэхэр пӀэгъугъэх.

Корр.: Адэ гъэтхэ лэ- жыгъэхэм яхэлъхьан- кӀэ Ӏофхэр сыдым

нэжъугъэсыгъэха? Трактор тхьапша непэ Ӏоф зышӀэрэр, хэтха шъуилӀэпылӀэгъухэр?

У. А.: Натрыф гектари 170-р хэтлӀхьэгъах, тыдӀэлэжъэнми тыфэхьазыр. Джы тызпылӀыр тыгъэгъэзэ гектари 170-рэ фӀдизым ипхьын гъэпсынӀкӀэ- гъэныр ары. Гектаришъэм ехъу етпхыгъах. Мары мы къекӀо- кырэ еутӀкӀо агрегатэу пӀэгъу- рэм сшынахыжъэу Ахьмэд тес. ПчӀэдыжъ нэфшъагъом тыкыизэрэхьагъэу кӀэуцу иӀп, сэ сырилӀэпылӀэгъу, чы- лапхьы, чыгъэшӀуи щызгъа- кӀэрӀп. Мэзахэ охъуфӀ Ӏоф тӀлӀэщт. МафӀм гектар 30-м кыщымыкӀэу етӀуты. Тятэш Заурбый зытес тракторым катокыр пышӀагъэу тауж итӀу кӀеубэжы. МодыкӀэ чыгур тракторитӀумэ къагъэушъэбы. Ащ фӀгъэгъэгъэх сшынахыжъэу Тимуррэ тиунэкъош кӀалэу Аликрэ. Тятэшым икӀалэу Ас- лъан иагрегати хьазыр. Ащ чэзыур кыизэрэсэу натрыфми, тыгъэгъазэми уцыжъхэр къа- хъзымыгъэкӀӀэщтхэ гербицидыр атыриутхӀэщт.

Ащ ыуж ахэм апӀемычыжъэу Ӏоф щызышӀэрэ фермерэу Шхьэлэхъо Мэдинэ дэжъ ты- кӀуагъ. Къутирэу Чабановым тыдэмыхьэу, сэмэгумкӀэ къэд- гъази мӀэз шьолъырым тызы- кӀоцӀырэклӀым, автомашинэу «Нивэм» исэу гектар 67-рэ хьурэ хьэсэхшом еутӀкӀо аг- регатхэм Ӏоф зэрэщашӀэрэм ар зэрӀэпылӀэрэр тӀэгъугъэ. ЯщыкӀагъэ зыщыхьурэм упчӀэ- жьэгъу, ӀэпылӀэгъу афэхъуным фӀэхьазыр.

— ГъэрекӀо чыгу гектар 500 дгъэлажъэщтыгъэ, — еӀо тиуп- чӀэхэм яджэуапхэр къариты- жьынэу Мэдинэ гущыӀэгъу тызфигъэхьугъэ ыкӀо нахы- жьэу Адамэ. — Джыри гек- тар 200 бӀджӀэндэу дгъӀэлэжъэ- нэу тикъоджэдэхэм ячӀыгу Ӏахьхэр тятэ къалихыгъ. Гек- тар 700-у тӀӀэм щыщӀу гек- тари 100-м натрыфыр хэтлӀ-

хьэгъахэу дахэу кыхьӀкӀы. Тыгъэгъазэр гектар 400-м щы- дгъэбгъошт. Нитроаммофос килограмм 90-рэ дыхатлӀхьэ- зэ гектар 300 фӀдиз етпхы- гъах. КӀээнэжыгъэ гектари 100-ри мӀфӀэ зытӀушӀкӀэ тыу- хыщт. СшынахыкӀэу БислӀан еутӀкӀо агрегатым Ӏоф регъашӀэ, мафӀм гектар 30-м ехъум чы- лапхьэр регъӀкӀу. Сэ катокыр зыпышӀӀэгъэ тракторым сьте- сӀэу ащ ыуж сыкырэклӀо. Нэ- ужим натрыф ыкӀи тыгъэгъэ- зэ хьасэхэм щӀаут зыхӀэлъ уцӀу цыраужьхэр ахэзыгъэ- кӀодыкӀыщтыр атетыутхӀэщт.

Корр.: Адэ бжыхьасэ- хэм ягугъу кӀэп- шырэп. Гектар тхьап- ша шъуилӀэр, сыда язы- тетыр?

Шь. А.: УкъакӀо зэхъум укъябгъукӀуагъ, дэгъух, дахэх, шхьэлъагъэх, шӀуцӀэрымэр атырхэу щытых. Тэ тизакъоп, адырэ фермерхэу Уджыхъухэу Бориси, Кемали, нэмыкӀхэми ябжыхьасэхэр къабзэх, анахь дэгъур къахӀэхыгъуаеу дахэх. Тызэнэкъокъузэ, тызӀедӀэжы- хъэзэ, тызӀупчӀыжъхъэзэ Пщы- щэ къогъу гъэбжъулъэ тэшӀы. Коц гектар 200 тӀӀ. Мыгъат- хэ гектар пӀпчӀ аммиачнэ селитрэ килограмми 150-рэ зырыз тӀогъогогъо еттыгъ.

Корр.: ГухэлъышӀоу зыдэшъулыгъхэр, кыжъудэхъумэ шъушӀоигъор?

У.А.: ГъэрекӀо коцым гек- тар тельтыгъу центнер 45-рэ, натрыфым утыжыгъэм тель- тагъэу — 60, тыгъэгъазэм — центнер 27-рэ кӀэтыжыжыгъ. Джа гунапкъэхэм мыгъи къа- щытымыгъэкӀэн тимурад. Тхьэм тельӀу кытфӀишӀэнэу.

НӀкӀубгъор зыгъэхьазы- рыгъэр НӀХӀЕ Рэмззан.

Зэнэкъокъур макло

«2014-рэ илээсым иклэлэгъадж» зыфилорэ Урысые зэнэкъокъум иреспубликэ уцугъо жьоныгуаклэм и 19-м кыщегъэжъагъэу макло. Мыгъэ ащ

иклэлэгъадж 10-мэ ялэлэсэныгъэ кышагъэлабгъо. Республикэм икълэ ыкӀи ирайон пстэуми ялыкӀохэр ащ хэлажъэх.

Зэнэкъокъум къекӀоллагъэхэм ахэ-тых иклэлэгъаджэ ныбжьыкӀэхэу апэрэу мыщ фэдэ лӀфтхьабзэм хэлажъэхэрэри, Урысые зэнэкъокъум илээс зэфэшхьафхэм зыкыщызыгъэлъэгъуагъэхэри. Зилэлэсэныгъэ къэзыгъэлабгъохэрэм ащыщых МыекӀопэ лицееу N 8-м урысыбзэмрэ литературэмрэкӀэ иклэлэгъаджэу Анета Литвиновар, МыекъуапкӀэ лицееу N 35-м тарихымкӀэ иклэлэгъаджэу Варельджан Каринэ, Кошхъэблэ районымкӀэ гурыт еджаплӀэу N 3-м тарихымкӀэ иклэлэгъаджэу Ахътэо Фатимэ, Красногвардейскэ районымкӀэ гурыт еджаплӀэу N 4-м инджылызыбзэмкӀэ иклэлэгъаджэу Анна Алейниковар, Хьальэкъое гурыт еджаплӀэу N 4-м урысыбзэмрэ литературэмрэкӀэ иклэлэгъаджэу КӀыкӀ Розэ, ТэхьутэмькӀое районымкӀэ гурыт еджаплӀэу N 2-м ипачэ игуадзэу, литературэмкӀэ

иклэлэгъаджэу Бэла Косырихинар ыкӀи нэмыкӀхэр.

Мы мафэхэм иклэлэгъаджэхэм ялэлэсэныгъэ лъэныкӀо зэфэшхьафхэмкӀэ кыагъэлабгъо, «мастер-классхэр», «педагогхэр», нэмыкӀ лӀфтхьабзэхэр зэхэщэх. Ахэр ащэкӀох шӀэныгъэхэм яхэгъэхьон пылъ республикэ институтым, иклэлэгъаджэ колледжым ыкӀи Адыгэ республикэ гимназием.

Иклэлэгъадж 10-м щыщэу атеклощтыр зы нэбгыр нылӀп, ау мыщ зыщызыушэ-тыгъэ пстэури текӀуагъэу плъытэн плъэкӀышт.

Зэнэкъокъум икызылӀухын хэлэжъагъэх ыкӀи иклэлэгъаджэхэм кыафэгъу-

итхьаматэу Устэ РуслӀан ыкӀи нэмыкӀхэр. ИклэлэцӀыкӀу творческэ купхэм лӀфтхьабзэр мэфэкӀ шъыпкӀэ кыа-шыгъ.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Суратхэр лӀшынэ АслӀан кытыргыгъэх.

ПЕНСИЕХЭМКӀЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

КӀэуххэр зэфыхьысыжъыгъэх

Илээс кӀэс зэхэщэрэ Урысые зэнэкъокъоу «ИлээсымкӀэ анахь страхователь дэгъу» зыфилорэ 2013-рэ илээсым рекӀокӀыгъэм иклӀуххэр Урысые Федерацием ПенсиехэмкӀэ ифонд щызэфыхьысыжъыгъэх. Ыпэрэ илээсхэм зэрэщытыгъэм фэдэу, ащ гухэлъэу ыгъэна-фэщтыгъэр анахь егугъоу лӀф зышӀэрэ ыкӀи социальнэ пшъэдэкӀыж ин зыфэзылӀэгъужьырэ страховательхэр кыыхэгъэщыгъэнхэр, яфэшьошэ уасэ афэшыгъэныр ары.

Анахь дэгъухэр кыыхэгъэщыгъэнхэм фэшӀ аналэ зытырадзэрэ лъэныкӀохэм ащыщых:

— пенсиехэм ястраховой ыкӀи мыль-ку зыщызылауагъэкӀэрэ лӀаххэм ахэщэрэ страховой тынхэр ялофышӀэхэм апае икӀу фэдизэу, ипӀальэм ехьулӀэу ПенсиехэмкӀэ фондым ибюджет зэрэхагъа-хъэхэрэр;

— нэбгырэ пӀпчкӀэ учетым ыкӀи страховой тынхэр зэрэтыгъэхэм яхьылӀэгъэ документхэр ипӀальэм ехьулӀэу, хэукъоныгъэ ямылӀэу кызыратыхэрэ шыкӀлэр;

— шӀокӀ зимылэ пенсие системэм зэкӀэ ялофышӀэхэр ипӀальэм ехьулӀэу зэрэщыгъэхэр шыкӀлэр;

— УФ-м пенсиехэм яхьылӀэгъэ хэб-зэгъуцугъэхэр цыфыр страховатэ зы-шыгъэм зэриукуагъэхэм ехьылӀэгъэ тхьаурыххэр лӀофышӀэхэм зэрямылӀэхэр.

Зэнэкъокъум текӀоныгъэ кыыщыдэ-зыыхыгъэхэр лъэныкӀуипӀлым тетэу агъэунэфыгъэх:

нэбгырэ 500-м ехьу зилофшӀанлӀэ лутхэр;

нэбгыри 100-м кыыщыублагъэу 500-м нэс зилофшӀанлӀэ лутхэр;

нэбгыри 100-м нэсэу зилофшӀанлӀэ лутхэр;

шъхъээзкӀо предпринимательхэу ып-кӀэ язытызэ лӀф языгъашӀэхэрэр.

Тиреспубликэ щыщхэу анахь дэгъоу алытагъэхэм мэкъуогъум икыыхагъум ехьулӀэу ПенсиехэмкӀэ фондым и Прав-ление итхьаматэу А.В. Дроздовымрэ ПенсиехэмкӀэ фондым Адыгэ Респу-бликэмкӀэ и Къутамэ ипачэу А.Хь. Къу-лэмрэ зыкӀэтхэжъыгъэхэ дипломхэр аратыжъыщтых.

Илээс кӀэс зэхэщэрэ
Урысые зэнэкъокъоу
«Пенсие
страхованиемкӀэ
2013-рэ илээсым

ианахь страхователь
дэгъу» зыфилорэм
теклоныгъэр
кыыщыдэзыыхыгъэхэр

Нэбгырэ 500-м ехьу зылут лӀфшӀа-плэхэм якуп хахъэхэрэр:

Хъунэго Рэщыд Думалыч ыкӀор, АКЪУ-м иректор;

Колесниченко Сергей Иван ыкӀор, зӀлухыгъэ лӀахъэхэлъ обществэу «Газ-пром Газораспределитель Майкоп» зыфилорэм игенеральнэ директор;

Пщыжъ Шамсудин Пщымафэ ыкӀор, зӀлухыгъэ лӀахъэхэлъ обществэу «Мые-кӀопэ редукторышӀ заводэу «Зарем» зыфилорэм игенеральнэ директор;

Гусейнов Сергей Умалат ыкӀор, зӀ-лухыгъэ лӀахъэхэлъ обществэу «Джэджэ-цэ заводым» игенеральнэ директор.

Нэбгыри 100-м кыыщыублагъэу
500-м нэсэу зылут
лӀофшӀанлӀэхэм якуп:

Погодин Сергей Петр ыкӀор, зэфэ-шыгъэ лӀахъэхэлъ обществэу «Кар-тонтарэм» игъэцӀэкӀокӀо директор;

ЕмтӀылъ ЗауркӀан Къамболэт ыкӀор, зӀлухыгъэ лӀахъэхэлъ обществэу «Мые-кӀопэ машинэшӀ заводым» игенеральнэ директор;

Пэнэшъу КъӀплӀан Мухьдинэ ыкӀор, зӀлухыгъэ лӀахъэхэлъ обществэу «МПК-у «МыекӀопэ пивэшӀ заводым» игенеральнэ директор;

Богданов Александр Александр ыкӀор, пшъэдэкӀыжъэу ыхьырэмкӀэ гъунӀпкӀэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Юггаз-энерджи» зыфилорэм игенеральнэ ди-ректор.

Нэбгыри 100-м нэсэу зылут
предприятиехэм якуп:

Зэфэс Нурали Мурат ыкӀор, АР-м и КъуП-у «ШӀуджэн ДРСУ-м» идиректор; Лисаковский Борис Борисэ ыкӀор, пшъэдэкӀыжъэу ыхьырэмкӀэ гъунӀпкӀэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Силган Метал Пэкаджинг Энем» зыфилорэм игенеральнэ директор;

Шъао РуслӀан Сэфэрбый ыкӀор, пшъэдэкӀыжъэу ыхьырэмкӀэ гъунӀпкӀэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Тепло-энерго» зыфилорэм идиректор;

Кривенко Владимир Федор ыкӀор, пшъэдэкӀыжъэу ыхьырэмкӀэ гъунӀпкӀэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Региональнэ гъомылӀпхъэшӀ комбинат» зыфилорэм идиректор.

ШъхъээзкӀо предпринимательхэу
цӀыфхэм лӀф языгъашӀэхэрэм
якуп:

Битэ Казбек Хъусенэ ыкӀор, Деркачев Константин Федор ыкӀор, Альхьо Заурбек АслӀанчэрые ыкӀор, Хъуажэ АслӀан Зэчэрые ыкӀор, шъхъээзкӀо предприниматель.

ПенсиехэмкӀэ фондым Адыгэ
РеспубликэмкӀэ и Къутамэ
ипресс-кыулыкӀу.

Хэта тигумэки зыфэдгъэзэщтыр?

**Джа шхьэр иэу мы мафэ-хэм редакцием письмэ кы-
луклагъ. Тхыгъэм бзылфыгъэ
куп кэтхэжыгъ. Ахэм ацэккэ
зы нэбгырэ къэтхагъ. Пись-
мэм икътыккэ еклолаккэу
фэтшыщтыр ащ кыгъэхьы-
лягъ. Шыпккъэ, еж фэдэ
бзылфыгъэхэм алукагъ, ацэ
кырилуагъ, ащ тетэу тэри
кэдгъэнагъ.**

«2003-рэ илэсым кышгъэ-
жыгъэу адыгабзэмрэ тхыбзэм-
рэ я Мафэ гъэтхапэм тирес-
публикэ шыхагъэунэфыкы. А
мафэм фэгъэхьыгъэу игъэк-
лотыгъэу «Іэнэ хъураехэр» ти-
еджаплэхэм ацэккх. Бзэ зэ-
фэшхьаф зылул еджакохэм,
хабзэ зэрафэхуыгъэу, «Іэнэ
хъураехэм» ахэлажъэхэрэм
шуфэс гуцылэхэр ежхэм аб-
зэккэ кыралох.

Джапсалъэхэри адыгэ пстэ-
умэ афаклоу Дунэе Адыгэ
Хасэми къешлых: адыгабзэр
унагъо лэпчъ кызыэриухъумэн,
ныбжыккэхэм ныдэльфыбзэр
алулэу къэтэджынхэмккэ на-
хьыбэ зыпшъэ ифэн фаер
унагъор арэу кьало.

Гъэзетхэу «Советскэ Ады-
геим», «Адыгэ макъэм» игъэ-
клотыгъэу кыхаутых убзэ бгъэ-
лэплэным, ибаныгъэ нэмыккэ
цыф лэпкхэм анэбгъэсыным
мэхъанэу ялэр.

Ныдэльфыбзэм изэгъэшлэн
дэлажъэхэрэм лофышхоу ашлэ-
рэм пае «аферым» ятэлэ. Ау
еджаплэм мыклорэ сабыим бзэр
ебгъэшлэным пае рытхэнэу ыккы
реджэнэу хъарыфылэ-тхыбзэ
ккэрэккэ ищылагъ. Сабыир зы-
лэпищэнэу, шлогъэшлэгъонынэу,
ыналэ тыридзэнэу, сурэт ккэ-

раклэхэм ацлэхэр ккэтхагъэхэу
дэтхэу. Ар зэккэми тэшлэ,
сабыи пстэуми джары еджэ-
ныр зэрэрагъажьэрэр...

Сипхьорэлъф цыккы бжыхъэм
еджаплэм члэхъашт, урысыбзэккэ
къеджэ, матхэ. Джы чэзыур
зынэсыгъэр ныдэльфыбзэр
арыти, тхылхэр зыщэцэрэ
пстэуми къащысщэфын слъэ-
ккыштым сыщыгугъэу тикъэлэ
шхьалэ дэт тучанич кызы-
сэккхъэм, хъарыфылэ-тхыб-
зэ къащызгъотыгъэп. Тучанмэ
лоф ащызышлэхэрэм сиуп-
члэхэми уагъэрэзэнэу зы джэ-
уапи къаратыгъэп. «Библиоте-
кэм ккэ», — алуи сыккычлэ-
гъэккыжыгъ. Сигумэки есхы-
лагъ тхылъ тлурисэхэр зы-
щэцэрэ тучаным, ащ цыз-
гъотыным лэщэу сыщыгугъэу.
Пчъэр зылулэхым, мэкъэ Іэты-

гъэккэ гуцылэхэу бзылфыгъиш
члэхэу сахэхагъ. Сызахэдалом,
сэ сызылхыгъэрэ тхыбзэм
ахэри лыхьхуэхэу алуагъ.

Тызылулгъэу лофыгъом уп-
члэхэр кыгъэтэджыгъэх:

Сыдэуштэу бзэр сабыим еб-
гъэшлэшта тхыбзэ имылэу?

Еджаплэм пае тхылхэу кы-
дагъэккыхэрэр, сыда тучанмэ
ашэнэу зыкларамытырэр?

Хэта ар пшъэрыл зыфа-
шыгъэу зыгъэцэккэн фаер?

Тхылхэр зы чыплэ горэм
щылхэу тэ тымышла?

Г. Хъут, К. Джарымэкъу,
С. Нэгъой, М. Сызэ».

Письмэм щыдгъэгъозагъ
АР-м гъэсэнэгъэмрэ шлэны-
гъэмрэккэ и Министерствэ
илофышлэу, тхылхэм яккы-
дэгъэккын фэгъэгъэ Ситимэ
Сарэ. Ащ кызыэрилуагъэмккэ,
2008-рэ илэсым бэдзэогъум
и 7-м ккыдэккыгъэ Хэбзэгъэ-
уцугъэу N 192-м итхагъ зэрэ-
джэхэрэ ыккы нэмыккэ Іэпы-
лэгъу тхылхэу министерствэм
ккыдигъэккыхэрэр ащэнхэ фи-
мытхэу. Республикэ ахъцэккэ
ккыдэккырэ тхылхэр ккэра-

лыгъо мылкъоу щытых. Ащ
ккыхэккэу министерствэм
ыщэнхэ фитэп. Ахэр ккэлэ-
цыккы Іыгъыплэхэм, еджа-
плэхэм ыккы колледжхэу рес-
публикэ бюджетым епхыгъэ-
хэм ятхылъеджаплэхэм ара-
тых ыккэ хэмылхэу ареджэн-
хэу. Ары сабыеу еджаплэм
пэмыхьагъэм адыгабзэккэ
еджаплэ ребгъэшлэнэу тхылъ
тучанхэм зыклатемылхыр.

Ілэс заулэккэ узэккэбжэ-
мэ, тилъэккэгъухэу Іэккыбым
исхэми, хы Шлүцлэ Іушъом
щыпсэурэ адыгэхэми а тхылъ
фондым ккыхахыгъэ афагъэ-
хэу хуыщтыгъэ. Ау мы Ілэс
зэккэлыккхэм ащ фэдэ амал
щылэжъэп.

Арэу щытми, сабыихэм
ашлогъэшлэгъонын тхылъ гъэ-
ккэрэккэ зытхын ккыккы-
ккэу, ар ккыдэгъэккын спон-
сор ккэхъумэ, тхылыр ыщэн
фитышт, ккыхэккырэ ахъцэр
еж иещт.

Зыгъэхъазырыгъэр
СИХЪУ Гошнагъу.

ПЕНСИЕХЭМККЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Япчъагъэ хэхъо

2014-рэ илэсым иа 1-рэ мэзищ Адыгеим
шхъэзэккэу предприниматель 600-м ехъу щатхыгъ.

Шхъэзэккэу предприниматель
15213-мэ Адыгэ Республикэм
лоф щашлэ. Ахэм ащыщхэу нэб-
гырэ 600-м ехъурэмэ 2014-рэ
илэсым иа 1-рэ мэзищ шхъэ-
зэккэу предпринимателэу за-
рагъэтхыгъ.

Пенсиехэмккэ фондым Адыгэ
Республикэмккэ и Къутамэ ило-
фышлэхэм зэралъытэрэмккэ,
предприниматель лофшлэным
фежъэ зышлоигъохэм япчъагъэ
зэрэхэуагъэм лъапсэ фэхуыгъ
2014-рэ илэсым ищылэ мазэ
и 1-м ккыщыублагъэу шлоккэ
зимылэ пенсие страхованиемккэ
шхъэзэккэу предприниматель-
хэм страховой тынхэу аты-
хэрэм ятариф нахъ маккэ зэ-
рэхъугъэр.

Джы шхъэзэккэу предпри-
нимательхэу затын фэе плалъэм
телъытэгъэ фэдэу ккэлэккы-
гъэр сомэ мин 300-м шломы-
ккыхэрэм страховой тынэу аты-
щтыр лэжъэккэ анахъ маккэу

хабзэм ыгъэнэфагъэм фэдизэу
зым тегъэлсыккыгъэу ккэлъытэ
ыккы ащ хагъэхъожы сомэ мин
300-м ехъоу ккэлэккыгъэ фэ-
дэм и 1 процент. Ау мыщ
дэжыым федеральнэ хэбзэгъэ-
уцугъэм финанс илэсым иккы-
хъагъум ехъуллэу лэжъэккэ
аныхъ маккэу ыгъэнафэрэр 8-м
ебгъаомэ ккыккэлырэм ыккы
федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу
номерэу 212-ФЗ зытетым иа
12-рэ статья иа 2-рэ Іахъ иа
1-рэ пункт ыгъэнафэрэм те-
гъэлсыккыгъэу Пенсиехэмккэ фон-
дым ыгъэнэфэгъэ тарифыр
12-м ебгъаомэ ккыккэлыштым
страховой тынхэу нахъыбэн
ылъэккыштэп.

Ежъ-ежырэу лофшлэплэ зэ-
хэзыщэгъэ купым хахъэхэрэм
страховой тынхэу затынхэ фэе
плалъэми зэхъоккыгъэхэр фэ-
хъугъэх. Шлоккэ зимылэ пенсие
страхованиемккэ страховой
тынхэу ыпшъэккэ ккыщытлогъэ

шапхэм тегъэлсыккыгъэу 2012-рэ
илэсым ищылэ мазэ и 1-м
ккыщыублагъэу ахэм атых, фе-
дэу ккэлэккыгъэу емылъы-
тыгъэу, тыгъэгъазэм и 31-м
шломыккэу.

Ежъ-ежырэу лофшлэплэ зэхэ-
зыщэгъэхэм страховой тынхэу
зытелъытэгъэхэ плалъэм фе-
дэу ккэлэккыгъэу сомэ мин
300-м ехъумэ, ащ ехъугъэм
и 1 процент тефэрэ страхо-
вой тынхэу зэфэхьысыжъ илэ-
сым ккыккэлыккыгъэу илэсым
имэлъытэгъэу и 1-м нэсыфэккэ
атын фэе. Мыщ дэжыым ежъ-
ежырэу лофшлэплэ ккызылэ-
хыгъэхэм мэкъумэщышлэ (фер-
мер) хъызмэтшлэплэхэм япа-
щэхэр ахэмытхэу, ыпккэ зэрэ-
щытыгъэм фэдэу Пенсиехэмккэ
фондым отчет рамытынэу ккэ-
нэжыгъ, сыда плэм а купым
хахъэхэрэм шлоккэ зимылэ пен-
сие ыккы медицинэ страховани-
емккэ страховой тынхэу зэмы-

хъоккырэ пчъагъэм тетэу атых.

Зыщылэжъэштхэр ежъ-ежы-
рэу ккызылэуыгъэхэм фэдэу
ккэлэккыхэрэм ехыллэгъэ
ккэбархэр физическэ лъапсэ
зилэу лажъэхэрэм фэдэу ккэлэ-
ккыхэрэм техъорэ хэбзэлэхъэу
аыхэрэм е фэшылкэ гъэлсыгъэ
шылккэм тетэу хэбзэлэхъ ты-
ныр зэрагъэфедэрэм фэшл
хэбзэлэхъ ккылыккым декла-
рациеу рахыллэрэм те-
гъэлсы-
ккыгъэу агъэунэфых.

Зыгорэккэ декларацие щы-
мылэ хъумэ, шлоккэ зимылэ пен-
сие страхованиемккэ страхо-
вой тынхэу зыфэдизыштхэр
агъэнафэх лэжъэккэ анахъ
маккэр 8-м ебгъаомэ ккыккэ-
ккырэм те-
гъэлсыккыгъэу. Ар со-
мэ 138627-рэ чапыч 84-рэ.

Пенсиехэмккэ фондым
Адыгэ Республикэмккэ
и Къутамэ
ипресс-ккылыккыу.

Гъогуонаккэ ккызылэуахыгъ

**Адыгеим изыгъэпсэфыплэхэм джыри зы ккэхэ-
хъуагъ, ащ «чай» гъогуккэ еджагъэх. Ар Мыеккыопэ
районым, поселккэу Цветочнэм ыпшъэккэ, адыгэ
щайр ккызцагъэккырэ чыплэм щыл.**

«Щай» гъогу ккызылэуыхы-
нэу зыгу ккэккыгъэхэр ар
ккэзыгъэккырэ специалистхэр
ары. Ккэлэм а гъогуанэр
зэрэпэчыжъэр километрэ 20.
Километриблыр лэсэу пккунэу
щыт. Ом идэхагъэ бгъэшлагъозэ
ыккы зэхапшлэзэ улыккылатэ

хъумэ, ар зэуи арэп зэрэпккы-
щтыр.

«Щай» гъогуанэм рыккхэрэр
апэ Урысые мэкъумэщ ака-
демием ккэгъэгъэ ккэгъэккы-
нымрэ субтропическэ культу-
рэхэмрэккэ ишлэныгъэ-ушэты-
плэ Институтым иккыутамэу Ады-

геим щылэм (псэуплэу Цветоч-
нэм) имузей рагъэблэгъэщтых.
Етланэ щай куандэхэр ккызы-
щыккырэ чыплэм ащэщтых, ра-
гъэллыщтых. Нэужым а чы-
плэм ккыщыккыгъэ щайм щыщ
рагъэшъоштых.

Урысые мэкъумэщ академи-
ем ккэгъэгъэ ккэгъэккынымрэ
субтропическэ культурэхэмрэ-
ккэ ишлэныгъэ-ушэтыплэ Ин-
ститут иккыутамэу Адыгэ Рес-
публикэм щылэмрэ Адыгэ ккэ-
ралыгъо технологическэ уни-
верситетымрэ шлэныгъэ-прак-
тическэ семинарзу зэхэщэгъа-
гъэри адыгэ щайм ыккы зекко-
ным афэгъэхьыгъагъ. Ащ зэрэ-
джагъэхэр: «Перспективное раз-
витие чаеводства в Респу-
блике Адыгея. Первый «чай-
ный» туристический маршрут.

Технология производства, эк-
спертиза, дегустация, титес-
терский анализ чая».

Технологическэ ыккы соци-
альнэ шылккэлэхэмккэ факультетхэм ащеджэрэ студентхэм
апае институтым илофышлэхэмрэ
ккыутамэм ипащэхэмрэ адыгэ
щайм фэгъэхьыгъэ ккэбар гъэ-
шлэгъонхэр ккэлотагъэх, ар
ккызырагъэккырэу, зэрагъэгъу-
шъырэу, шуагъэу хэлхэр ыккы
цыфым ипсауныгъэ ккэуухъу-
мэгъэнымккэ фэдэу ккыфихы-
хэрэр ныбжыккэхэм ккыфа-
лотагъэх.

Адыгэ щаеу дышъэ медаль-
хэр ккэгъэлэгъон зэфэшъ-
хъафхэм ккыщызыхыгъэм иккэ-
гъэккынккэ гъэхъагъэхэм джыри
зэрахагъэхон алъэккыштым, ар
Адыгеим, Темыр Кавказым ыккы

Урысыем инэмыккэ чыплэхэм
ащыпсэухэрэм иккыоу зэрашара-
гъэшлэштым ыккы зэрашэщытым
тегуылагъэх.

Семинарыр ккызаухым апэ-
рэу студент купыр «щай» гъо-
гум рацагъ. Алъэгъугъэ пстэури
ахэм агъэшлэгъуагъ.

Адыгэ щайм иккэгъэккынымрэ
зеккынымрэ тиреспубликэ щы-
зэрапхынхэу агу ккызырэккы-
гъэм шуагъэ ккыхынынэу гу-
гъаплэ щыл. Тапэккэ щайр
ккызцагъэккырэ чыплэр зы-
гъэпсэфыплэ ккыдыеу щымы-
тэу, зыгъэхъужыккыплэ хъун ылъэ-
ккышт. Жыы ккыабзэми, щай
Іэшлэми яшуагъэ ккэккышт.
Джащ фэдэу, чычлэгъым ккы-
члэккырэ псы Іэзэгъу фабэхэри
пэчыжъэхэп.

ШЪАУКЪО Аслъангуаш.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм зэхьоклыныгьэхэр фэшлыгьэнхэм фэгьэхьыгь

Адыгэ Республикэм и Кьэралыгьо Совет — Хасэм 2014-рэ ильэсым гьэтхалэм и 12-м ыштагь

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм зэхьоклыныгьэхэр фэшлыгьэнхэм фэгьэхьыгь

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ ильэсым шышхьэлум и 4-м аштагьэу N 352-р зытэу «Адыгэ Республикэм икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм икьэбзэгьэуцугьэ зэхьуагьыгьэхэр, 2005, N 8; 2007, N 11; 2009, N 2, 12; 2010, N 3, 8; 2011, N 3, 11; 2012, N 6, 12; 2013, N 3, 5, 7, 8) мыщ фэдэ зэхьоклыныгьэхэр фэшлыгьэнхэм:

1) я 6-рэ статья:

а) иа 1-рэ лахь мыщ тетэу кьэтыгьэнэу:

«1. Граждан кьулыкьум илэнатлэхэу Адыгэ Республикэм икьэралыгьо кьулыкьухэм ягьэпсыклэ диштэу агьэнафэхэрэр ыкли мы Законом ия 5-рэ статья диштэу зэтыраутыхэрэр Адыгэ Республикэм икьэралыгьо граждан кьулыкьу илэнатлэхэм я Реестрэ иразделхэм кьащытыгьэ мыщ фэдэ лэнатлэхэм яспискэ хэхьэх.»;

б) я 2-рэ лахьым хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «2004-рэ ильэсым бэдзэогьум и 27-м аштэгьэ Федеральнэ законэу N 79-р зытэтэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

2) я 8-рэ статья:

а) иа 1-рэ лахь я 4-рэ пунктхэр хэгьэхьогьэнэу ыкли ар мыщ тетэу кьэтыгьэнэу:

«4) ухьазырыныгьэ зацарагьэгьотырэ лъэныкьор.»;

б) я 3-рэ лахьым гуцылэу «сэнэхьат» зыфилорэм хэгьэкьыжыгьэнэу;

в) я 6-рэ лахьым хэт гуцылэхэу «апшэрэ сэнэхьат гьэсэныгьэ языгьэгьотырэ учреждениехэр» зыфилорэм гуцылэхэу «апшэрэ гьэсэныгьэ языгьэгьотырэ организациехэр» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

3) я 9-рэ статья хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

4) я 10¹-рэ статья я 3-рэ лахьым хэгьэхьогьэнэу ыкли ар мыщ тетэу кьэтыгьэнэу:

«3. Граждан кьулыкьушлэм хахьоу, мылькоу илэм, хьарджэу ышлыгьэхэм, мылькумкьлэ пшэрыльэу илэхэм яхьыллэгьэ кьэбархэр зэралэклимыгьахьэрэр е ахэм афэгьэхьыгьэ кьэбар имыкьухэр е мышьыпкьэхэр зэралэклимыгьахьэрэр, иунагьо исхэм хахьоу, мылькоу ялэм, хьарджэу ашыгьэхэм, мылькумкьлэ пшэрыльэу ялэхэм яхьыллэгьэ кьэбархэр зэралэклимыгьахьэрэр е ахэм афэгьэхьыгьэ кьэбар имыкьухэр е мышьыпкьэхэр зэралэклимыгьахьэрэр хэбзэукононыгьэу алытэ. Ащ епхыгьэу граждан кьулыкьушлэр граждан кьулыкьум кьылуагьэкьын альэклишт.»;

5) я 12-рэ статья:

а) иа 2-рэ лахь ия 3-рэ пункт хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

б) я 7-рэ лахьым хэт гуцылэхэу «гьэсэныгьэ языгьэгьотырэ учреждениехэр» зыфилорэм гуцылэхэу «гьэсэныгьэ языгьэгьотырэ организациехэр» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

в) я 7¹-рэ лахьым хэгьэхьогьэнэу ыкли ар мыщ тетэу кьэтыгьэнэу:

«7¹. Адыгэ Республикэм икьэралыгьо хабзэ игьэцэкьокьо кьулыкьоу Адыгэ Республикэм ишэпхэу правовой акт диштэу общественнэ советыр зыщы-зэхэцагьэм икомиссие мы статья ия 7-рэ лахь цыгьэнафэгьэхэм анэмыклэу зигугьэу кьэтшыгьэ

общественнэ советхэм ялыкьлэхэри хагьахьэх. Мылыкьлэхэмрэ экспертхэмрэ япчьагьэ комиссием зэклэмкли хэтхэм языпланэ нахь макьлэ хьу хьу-штэп.»;

6) я 13-рэ статья ия 2-рэ лахь хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

7) я 15-рэ статья ия 1-рэ лахь хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

8) я 16-рэ статья ия 1-рэ лахь ия 1-рэ пункт хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

9) я 18-рэ статья ия 1-рэ лахь ия 12-рэ, ия 13-рэ пунктхэр мыщ тетэу кьэтыгьэнхэм:

«12) кьэралыгьо мылькукьлэ зэрэрагьэджэштхэм ехьыллэгьэ зэзэгьыныгьэхэр адэшыгьэныр;

13) граждан кьулыкьушлэхэм сэнэхьат гьэсэныгьэ тедзэ ягьэгьотыгьэныр.»;

10) я 22-рэ статья ия 2-рэ лахь хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

11) я 23-рэ статья ия 4-рэ лахь хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

12) я 27-рэ статья ия 1-рэ лахь:

а) иа 1-рэ пункт хэт гуцылэхэу «граждан кьулыкьушлэм ишлэныгьэ хэгьэхьогьэныр, илэлэсэныгьэ зыкьегьэлэтыгьэныр ыкли стажировкэ егьэхьыгьэныр» зыфилорэм гуцылэхэу «сэнэхьат гьэсэныгьэ тедзэ егьэгьотыгьэныр» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

б) я 3-рэ пунктхэр хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

13) я 31-рэ статья хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

14) я 31¹-рэ статья хэт гуцылэхэу «2004-рэ ильэсым бэдзэогьум и 27-м аштэгьэ Федеральнэ законэу N 79-р зытэтэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

15) я 31²-рэ статья ия 1-рэ лахь хэт гуцылэхэу «2004-рэ ильэсым бэдзэогьум и 27-м аштэгьэ Федеральнэ законэу N 79-р зытэтэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

16) я 31³-рэ статья хэт гуцылэхэу «2004-рэ ильэсым бэдзэогьум и 27-м аштэгьэ Федеральнэ законэу N 79-р зытэтэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

17) я 32 — 34-рэ статьяхэр мыщ тетэу кьэтыгьэнэу:

«Я 32-рэ статья. Граждан кьулыкьум пае кадрэхэр зэрагьэхьазырхэрэр

1. Урысые Федерацием икьэбзэгьэуцугьэу диштэу граждан кьулыкьум пае кадрэхэр сэнэхьат

гьэсэныгьэ языгьэгьотырэ организациехэмрэ апшэрэ гьэсэныгьэ языгьэгьотырэ организациехэмрэ ащагьэхьазырых.

2. Еджэныр кьызиухкьлэ плэлэ гьэнафэгьэкьлэ граждан кьулыкьум лэф цызышлэнэу пшэрыль зыфэзышлыжыгьэмрэ Адыгэ Республикэм икьэралыгьо кьулыкьурэ Адыгэ Республикэм и Лышхьэу иуказ зэрэщыгьэнафэгьэу шыклэм диштэу зэзэгьыныгьэу зэдашы кьэралыгьо мылькукьлэ ар зэрэрагьэджэштхэм фэгьэхьыгьэу.

3. Граждан кьулыкьум пае кадрэхэм якьэгьэхьазырынкьлэ зыгьэгьуазэхэрэр кьэралыгьо кьулыкьур зыгьэлорышлэрэ органыр ары.

Я 33-рэ статья. Граждан кьулыкьушлэм сэнэхьат гьэсэныгьэ тедзэ егьэгьотыгьэныр

1. Граждан кьулыкьушлэм сэнэхьат гьэсэныгьэ тедзэ егьэгьотыгьэным кьыхеуытэ ащ ишлэныгьэу хэгьэхьогьэныр ыкли илэлэсэныгьэу зыкьегьэлэтыгьэныр. Федеральнэ законом ия 62-рэ статья диштэу а лэфыр зэшлуахы.

2. Федеральнэ хэбзэгьэуцугьэм зэрэщыгьэнафэгьэу шыклэм диштэу, граждан кьулыкьум илэнатлэу граждан кьулыкьушлэм ылыгьым елытыгьэу сэнэхьат гьэсэныгьэу тедзэу рагьэгьотыштыр зыфэдэр ыкли ащкьлэ плэлэхэр агьэнафэх.

Я 34-рэ статья. Граждан кьулыкьушлэхэм сэнэхьат гьэсэныгьэ тедзэ ягьэгьотыгьэнымкьлэ кьэралыгьо каказыр

1. Зичэзыу ильэсымкьлэ граждан кьулыкьушлэхэм сэнэхьат гьэсэныгьэу тедзэ ягьэгьотыгьэнымкьлэ кьэралыгьо каказым кьыхеуытэ:

1) граждан кьулыкьушлэхэм яшлэныгьэу хэгьэхьогьэнымкьлэ кьэралыгьо каказыр;

2) граждан кьулыкьушлэхэм ялэлэсэныгьэу зыкьегьэлэтыгьэнымкьлэ кьэралыгьо каказыр.

2. Мы статья ия 1-рэ лахь зигугьэу кьышырэ товархэр кьащэфых, лэфшлэнхэр, фэлэ-фашлэхэр агьэцаклэх Урысые Федерацием икьэбзэгьэуцугьэу кьэралыгьо, муниципальнэ шыклагьэхэм апае товархэр кьызэрацэфыгьэм, лэфшлэнхэр, фэлэ-фашлэхэр зэрагьэцаклэрэм яхьылагьэм зэрэщыгьэнафэгьэу шыклэм диштэу.

3. Граждан кьулыкьушлэхэм сэнэхьат гьэсэныгьэу тедзэ ягьэгьотыгьэнымкьлэ кьэралыгьо каказыр Федеральнэ законом ия 63-рэ статья иположениехэм адиштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ишэпхэу хэбзэ акткьлэ аухэсы.»;

18) я 35-рэ статья ия 5-рэ лахь хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

19) я 35¹-рэ статья ия 1-рэ лахь хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

20) я 41-рэ статья ия 4-рэ лахь хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм;

21) я 42-рэ статья ия 2-рэ лахь хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием икьэралыгьо граждан кьулыкьу ехьылагь» зыфилорэм гуцылэхэу «Федеральнэ законом тетэу» зыфилорэмкьлэ зэблэхьугьэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кьуачлэ илэ зыхьурэр

Официальнэу кьызыхаутырэ мафэм щегьэжыагьэу мы Законом кьуачлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу ТХьАКьУЩЫНЭ Аслэан

кь. Мыекьуапэ,
гьэтхалэм и 20, 2014-рэ ильэс
N 282

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашэу

Сабыххэр зыплунэу зыштагьэхэм ахьшэу аратыштыр зыфэдизымыр
ар зэралэклагьэхьащт шыклэмрэ яхьылагь

Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ ильэсым бэдзэогьум и 24-м аштагьэу N 107-р зытэтэу «Сабыххэр аплунэу зэраштэрэм ехьылагь» зыфилорэм ия 6-рэ статья диштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашэу ешы:

1. Сабыххэр зыплунэу зыштагьэхэм ахьшэу аратыштыр зыфэдизымыр ар зэралэклагьэхьащт шыклэмрэ гуадзэм диштэу ухэсыгьэнхэм.

2. Официальнэу кьызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешлэкьлэ мы унашэом кьуачлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КьУМПЫЛ Мурат

кь. Мыекьуапэ,
гьэтхалэм и 17, 2014-рэ ильэс
N 58

ТИФЕСТИВАЛЬХЭР

«Майкопчанкэм» фэбагъэр ахельхьэ

Я IV-рэ Дунэе фестиваль-зэнэкьокъоу Владикавказ шыкыагъэм клэлэцлыкы творческэ купхэр хэлэжыагъэх. Адыгэ Республикэм культурэмклэ и Министерствэ икхэшъокло купэу «Майкопчанкэр» зэхыхьэм лауреат шыхыугъ.

— Зэкъошныгъэм икхашъо фэгъэжыгъэ фестивалым Японием, Казахстан, Грузием, Киргизием, Азербайджан, Армением, Къыблэ Осетием, Беларусым, Татарстан, Севастополь, Дагъыстан, Ингушетием, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Шэрджэсым, Ставрополь краим, Чечэным, Владикавказ, Адыгеим яансамблэхэм ялэлэсэныгъэ кышцагъэ-лъэгъуагъ, — келуатэ «Майкопчанкэм» ихудожественнэ пашэу, Урысыем культурэмклэ изаслуженнэ лобышлэу Кьулэ Амэрбий.

— Хэтэ фестивалыр зэхэжыагъэр?

— Владикавказ иадминистра-

ции ипашэу Сергей Дзантиевыр клэщакло фэхыгъ, ащ ыгъэнэфэгъэ шлухъафтынхэм якъыдэхын тыщызэнэкьокъугъ.

— «Майкопчанкэм» къашъоу кышыгыгъэр кыталога.

— Адыгэ амазонкэхэм зы къашъор афэгъэхыгъ, ятлонэрэр лыхъужыым машлор кызырэхы-рэм ехылагъ.

— Амэрбий, нарт эпосым кышыублагъэу тилэпкъ шэн-хабзэхэм ахэт машлор кызырахагырэр. Ащ лъапсэ фэхьурэр нахышлюу зэрагъэшлэнэу тигъэ-

зетеджэхэр бэмэ кыаклэупчлэх.

— Цыфхэм фэбэ яптыным фэшл ори машлом угуклэ уистын, уккыхэклын фэе. Хьакур мы-фабэу ушыпцэрыхъан плэкырэр. Цыфхэм шлу афэпшлэным фэшл гуклэгъу пхэлъыныр, лыгъэ зепхъаным уфэхъазырыныр ищы-клагъ, нэмыкхэри къашъомклэ кэаплотэн плэкышт.

— Фестивалым шыузэрэ-хэлэжыагъэм даклоу, зэлуклэгъухэр шыуилагъэхэба?

— Кьалэу Беслан саугъэ-тэу дэтым ыпашъхьэ тызеуцом,

тыгу ихыкыгъэр маклэп. Лажъэ зимылэ цыфхэу хьунклакloxэм, бзэджашлэхэм аукугыгъэхэм шъхьа-щэ афэтшыгъ, къэгъагъэхэр мы-жъобгъум тетлъхьагъэх. Влади-кавказ гурыт еджаплэу N 7-м тызэклом, къашъом фэгъэхыгъэ зэхыхьэр гъэшлэгъоныгъэ. Ады-гэ шэн-хабзэхэр къафэтлотагъэх. Тилэпкъ къашъоу «Удж хьура-емклэ» зэлуклэгъур аухыгъ.

— Шьуигухэлэ блэгъэхэр зыфэдэхэр кыталога.

— Лауреат тызэрэхыгъэм да-клоу, нэлэеплэ шлухъафтынхэр Владикавказ кышытфагъэшъо-шагъэх. Щытхъоу тилэм хэдгъэ-хьощт. Тхьаегъэпсэху зэхэщэн лобыгъохэмклэ лэпылэгъу кыыт-фэхьухэрэр.

— Шьуигухэлэхэр кы-жудэхьунхэу шыуфэтэлэ.

— Тхьаегъэпсэу. Сурэтым итыр: Кьулэ Амэр-бий.

ТИКОНЦЕРТХЭР

Валерие кытфэнэгъушлэ

Зэлъашлэрэ орэдылоу Валерие ипчыхьэзэхыхьэ «Налмэ-сым» и Унэ шыкыагъ. Искусствэр зикласэхэу концертным еплыгъэхэр ыгъэгъушлэуагъэх. Эстрадэм щыгурэ орэдхэр зэхыхыгъэх, нэлэеплэ сурэтхэр атырахыгъэх.

Оркестрэр игъусэу Валерие кылыгъэ орэдхэр телевизорымклэ, радиомклэ бэрэ зэхэтэхы. Артисткэм зызырфапэрэм, сценэр зэрэгъэпсыгъэм, нэфынэр зери-гъэфедэрэм, нэмыкхэм тыналэ атетыдзагъ. Къэгъэгъэ лэрамэу ратыгъэр бэ. Валерие ымакэ зэрэлыагэм даклоу, орэдэу кы-лорэм дахэу зыдешы, ау кэшъо-ным зыдыригъэхыхырэп.

Пшъашъэхэм агу кыгушылыкыкы кыхидзэрэ орэдхэм залым члэс-хэр адежыуштыгъэх. Сыхъатым-рэ шлулэгъумрэ яхылыгъэ орэ-дыр кызыхедзэм ащ диштэу сценэр кызыэрэнэфыштыгъэр гъэшлэгъоныгъэ. Концертным изэ-хэщаклохэм амал ялэшъ, шы-клэшлэхэр къагъотых.

Пчыхьэзэхыхьэр зыщаухыштым Валерие игушылэ ыгъэцкэлэжыгъ.

Концертным еплыгъэхэм къаха-хы, нэлэеплэ тхьапэхэм, диск-хэм, исурэт зытешыхьэгъэ май-кэхэм къафытетхьэжыгъ, къа-

фэнэгъушлоу «Хьарклэ!» кьарило-жыгъ.

Сурэтым итыр: Валерие нэ-пэеплэ тхьапэхэм къафытетхэ.

ИСКУССТВЭМРЭ ТИШЭН-ХАБЗЭХЭМРЭ

Джэгъуаклохэм яегъэджен зэхэщэшт

Тилэпкъ ищыкыгъэ кадрэ-хэм ягъэхъазырын лобыгъо шъхьалэхэм ахалытэзэ, Адыгэ Республикэм иску-ствэхэмклэ иколледжэу У. Тхьабысымэм ыцлэклэ шы-тым егъэжэплэшлэхэр ща-шыгъэх. Джэгъуаклохэм яегъэджен мы илээсым ауб-лэн ямурад.

Пчыхьэзэхыхьэхэр, мэфэкхэр, хьугъэ-шлагъэмэ япхыгъэ зэлуклэгъу-хэр, нысашхэр, нэмыкхэр зещэгъэн-хэр лоб кызырыклоу щытэп. Ти-республикэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» джэгъуаклохэм ягъэ-хъазырын шытегушылагъэх. Хасэм культурэмклэ икомитет ипашэу, шлэ-ныгъэлэжъэу Шъхьаплэжъо Гъучыпсэ клэщакло купым хэт. Ащ зэрилы-тэрэмклэ, лъэпкъым ишэн-хабзэхэр кьэухъумэгъэнхэмклэ, уахътэм диштэу мэфэкхэр зэхыхьэхэр зэхэщэгъэнхэмклэ, ныбжыкхэхэм плуныгъэ дэгъу ятыгъэ-

нымклэ егъэдженэу зэхэщэштым шлу-гъэ кытышт.

— Театрэхэм апае актерхэр зы-щагъэхъазырыр отделение тил, — зэдэгъушылэгъур лъегъэкьуатэ иску-ствэхэмклэ республикэ колледжым идиректорэу Хьэлэе Замирэ. — Ащ джэгъуаклохэр щедгъэдженхэ тлэ-кышт. Шлэныгъэлэжъэхэу Унэрэкъо Мирэрэ Унэрэкъо Раерэ тыщыкыгъэ литературэр къагъэхъазырынэу, егъэ-джэн программэр тызэгъусэу зэхэд-гъэуцонэу тызэзэгъыгъ.

Джэгъуаклохэм яегъэджен фэгъэ-хыгъэ лобыгъор зэрэлыкыуатэрэр тинэплэгъу итышт, гъэзетеджэхэ-ри игъорыгъоу ащ щыдгъэгъозэщтых.

ФУТБОЛ

Я 31-рэ ешлэгъухэр

«Астрахань» Астрахань — «Зэкъошныгъ» Мыекьуапэ — 1:0.
Жьоныгъуаклэм и 19-м Астрахань шызэдешлагъэх. Къэлапчэм лэгуаор дэзыдзагъэр: Сечин, 59 (пенальтиклэ).

Купэу «Кыблэм» я 31-рэ ешлэгъухэр зэрэщаухыгъэхэр зэтэгъапшэх.

СКВО — «Таганрог» — 1:1, «Дагдизель» — «Краснодар-2» — 2:2, «Витязь» — «Торпедо» — 1:0, «Энергия» — «Терек-2» — 2:4, «Газпром» — «Олимпия» — 2:0, МИТОС — «Волгарь» — 1:3, «Мэщыкьу» — «Алания-Д» — 1:2, «Биолог» — «Черноморец» — 0:1.

Чыплэхэр

1. «Волгарь» — 81
2. «Черноморец» — 76
3. «Дагдизель» — 55
4. «Витязь» — 53
5. «Олимпия» — 52
6. МИТОС — 50
7. «Астрахань» — 47
8. СКВО — 46

9. «Торпедо» — 44
10. «Газпром» — 42
11. «Таганрог» — 37
12. «Алания-Д» — 32
13. «Зэкъошныгъ» — 30
14. «Биолог» — 30
15. «Терек-2» — 29
16. «Мэщыкьу» — 27
17. «Краснодар-2» — 26
18. «Энергия» — 18.

«Зэкъошныгъэр» жьоны-гъуаклэм и 25-м Ставрополь икомандэу «Газпромым» тик-кьалэ шылуыкышт. Ешлэгъур пчыхэм сыхъатыр 5-м ауб-лэшт.

Нэклубгор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэхэжыагъэр
ыкы кыдэжы-
гъэжыгъэр:

Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
лофхэмклэ, лэжыб
кьэралхэм ащы-
псэурэ тилэп-
кьэгъухэм адыр-
лэ зэпхыныгъэхэмклэ
ыкы кьэбар
жъугъэм иамал-
хэмклэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыхъыгъэр:
385000,

кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхьалэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкъыжъ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын лобхэмклэ,
телерадиокъэтын-
хэмклэ ыкы зэлы-
лэсыкыкы амалхэмклэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэжы-
шлэу, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхауыгъэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4000

Индексхэр
52161
52162

Зак. 1401

Хэутыным
ушыкыкытхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщыкытхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шъхьалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор
шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр

Мэщлэжъо
Саид

Редактор
шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкъыжъ
зыхьырэ
секретарыр
Хьурмэ Хьусен